

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 22ας Οκτωβρίου 1987 *

Στην υπόθεση 314/85,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht του Αμβούργου (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Foto-Frost, με έδρα το Ammersbek,

και

Hauptzollamt Lübeck-Ost,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία του άρθρου 177 της Συνθήκης, του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1979, περί της « εκ των υστέρων » εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν κατέστησαν απαιτητοί από το φορολογούμενο, για εμπορεύματα που διασαφήθηκαν σε τελωνειακό καθεστώς συναπαρτιζόμενο την υποχρέωση καταβολής τέτοιων δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254), καθώς και του πρωτοκόλλου περί του εσωτερικού γερμανικού εμπορίου και των συναφών προβλημάτων, της 25ης Μαρτίου 1957, και ως προς το κύρος της απόφασης που αψηφθηκε στις 6 Μαΐου 1983 η Επιτροπή στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και με την οποία διαπίστωσε ότι σε συγκεκριμένη περίπτωση έπρεπε να εισπραχθούν « εκ των υστέρων » εισαγωγικοί δασμοί,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco, J. C. Moitinho de Almeida και G. C. Rodríguez Iglesias, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet, T. F. O'Higgins και F. Schockweiler, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Foto-Frost, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον H. Heemann, δικηγόρο Αμβούργου, επικουρούμενο από τον H. Frost, ειδικό σύμβουλο,
- η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τον M. Seidel,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Sack, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 16ης Δεκεμβρίου 1986,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Μαΐου 1987,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με Διάταξη της 29ης Αυγούστου 1985, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Οκτωβρίου 1985, το Finanzgericht του Αμβούργου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα ερωτήματα, αφενός, ως προς την ερμηνεία του άρθρου 177 της Συνθήκης, του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου, περί της « εκ των υστέρων » εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254), καθώς και του πρωτοκόλλου περί του εσωτερικού γερμανικού εμπορίου και των συναφών προβλημάτων, της 25ης Μαρτίου 1957, και, αφετέρου, ως προς το κύρος της αποφάσεως που απηύθυνε στις 6 Μαΐου 1983 η Επιτροπή στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και με την οποία διαπίστωσε ότι σε συγκεκριμένη περίπτωση έπρεπε να εισπραχθούν « εκ των υστέρων » εισαγωγικοί δασμοί.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς στην οποία η Foto-Frost, επιχείρηση με έδρα το Ammersbek (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) που διενεργεί εισαγωγές, εξαγωγές και χονδρεμπόριο φωτογραφικών ειδών (στο εξής: Foto-Frost), επιδιώκει την ακύρωση πράξεως για την « εκ των υστέρων » εισπράξη δασμών

που εξέδωσε το Hauptzollamt Lübeck-Ost (Κεντρικό Τελωνείο της Ανατολικής Λυβέκης) αφού η Επιτροπή, με την από 6 Μαΐου 1983 απόφαση που απηύθυνε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, θεώρησε ότι δεν επιτρεπόταν να μην πραγματοποιηθεί η εισπραξη των δασμών αυτών.

- 3 Οι πράξεις στις οποίες αναφερόταν η εισπραξη συνίσταντο στην εισαγωγή από τη Foto-Frost και τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πρισματικών διοπτρών καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Η Foto-Frost είχε αγοράσει τα εμπορεύματα αυτά από εμπόρους εγκατεστημένους στη Δανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίοι της τα είχαν αποστείλει υπό το καθεστώς της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως από τελωνειακές αποθήκες που βρίσκονταν στη Δανία και στις Κάτω Χώρες αντιστοίχως.
- 4 Τα αρμόδια τελωνεία είχαν αρχικά εκτελωνίσει τα εμπορεύματα αυτά χωρίς επιβολή εισαγωγικών δασμών, λόγω του γεγονότος ότι ήταν καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Κατόπιν ελέγχου, το Hauptzollamt Lübeck-Ost θεώρησε ότι δυνάμει της γερμανικής τελωνειακής νομοθεσίας οφείλονταν δασμοί. Πάντως, θεώρησε ότι δεν έπρεπε να προβεί στην « εκ των υστέρων » εισπραξη των δασμών, διότι η Foto-Frost πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου, κατά το οποίο « οι αρμόδιες αρχές δύνανται να μην προβαίνουν σε ενέργειες εισπράξεως “ εκ των υστέρων ” ποσού εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν καταβλήθηκε συνεπεία λάθους αυτών των ιδίων των αρμόδιων αρχών που λογικά δεν ηδύνατο να ανακαλυφθεί από το φορολογούμενο ο οποίος, από μέρους του, ενήργησε καλοπίστως και τήρησε όλες τις διατάξεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, όσον αφορά την κατάθεση της τελωνειακής διασαφήσεως ». Από τη Διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το Hauptzollamt θεώρησε ότι η Foto-Frost είχε συμπληρώσει σωστά την τελωνειακή διασαφήση και δεν μπορούσε να απαιτηθεί απ' αυτή να διαπιστώσει το διαπραχθέν σφάλμα, αφού μάλιστα και άλλα τελωνεία σε προηγούμενες ανάλογες εισαγωγές είχαν θεωρήσει ότι δεν συνέτρεχε περίπτωση καταβολής δασμών.
- 5 Επειδή όμως το ποσό των εν λόγω δασμών υπερέβαινε τα 2 000 ECU, κατά τον κανονισμό 1573/80 της Επιτροπής, της 20ής Ιουνίου 1980, περί καθορισμού των διατάξεων εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/020, σ. 243), δεν επιτρεπόταν στο Hauptzollamt να αποφασίσει το ίδιο να μην προβεί στην « εκ των υστέρων » εισπραξη των δασμών αυτών. Αιτήσεϊ του Hauptzollamt, ο ομοσπονδιακός Υπουργός Οικονομικών ζήτησε από την Επιτροπή να αποφασίσει, βάσει του άρθρου 6 του προαναφερθέντος κανονισμού 1573/80, αν επιτρεπόταν να μην πραγματοποιηθεί η « εκ των υστέρων » εισπραξη των εν λόγω δασμών.

Στις 6 Μαΐου 1983 η Επιτροπή απηύθυνε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αρνητική απόφαση. Η Επιτροπή αιτιολόγησε την απόφασή της ισχυριζόμενη « ότι τα οικεία τελωνεία δεν προέβησαν τα ίδια σε εσφαλμένη εφαρμογή των διατάξεων περί εσωτερικού γερμανικού εμπορίου, αλλά απλώς δέχτηκαν ως ορθά, χωρίς να τα αμφισβητήσουν αμέσως, τα στοιχεία που περιλαμβάνονταν στις τελωνειακές διασαφήσεις που υπέβαλε ο εισαγωγέας· αυτός ο τρόπος ενεργείας... δεν εμποδίζει καθόλου τις εν λόγω αρχές να εκδώσουν μεταγενέστερα διορθωτική πράξη επιβολής δασμού, όπως προβλέπεται ρητά με το άρθρο 10 της οδηγίας 79/695/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1979, περί εναρμονίσεως των διαδικασιών θέσεως σε ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 262) ». Η Επιτροπή θεώρησε ότι « ο εισαγωγέας είχε εξάλλου τη δυνατότητα να αντιπαραβάλει τις διατάξεις περί εσωτερικού γερμανικού εμπορίου, την εφαρμογή των οποίων ζητούσε, προς τις συνθήκες υπό τις οποίες διενεργήθηκαν οι εν λόγω εισαγωγές· θα μπορούσε έτσι να διαπιστώσει αν συνέτρεχε οποιαδήποτε πλάνη κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών· επιπλέον, αποδείχτηκε ότι ο εισαγωγέας δεν είχε τηρήσει όλες τις διατάξεις που προβλέπει η ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση περί τελωνειακών διασαφήσεων ».

Μετά την απόφαση αυτή, το Hauptzollamt εξέδωσε πράξη για την « εκ των υστέρων » είσπραξη, την οποία προσέβαλε η Foto-Frost στην κύρια δίκη.

Η Foto-Frost ζήτησε από το Finanzgericht του Αμβούργου να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της πράξης αυτής. Το Finanzgericht δέχτηκε το αίτημα αυτό, θεωρώντας ότι ήταν πιθανόν οι εν λόγω εισαγωγές να εμπίπτουν στο εσωτερικό γερμανικό εμπόριο και, ως εκ τούτου, να απαλλάσσονται από δασμούς δυνάμει του πρωτοκόλλου περί του εν λόγω εμπορίου.

-) Εν συνεχεία, η Foto-Frost προσέφυγε επί της ουσίας ενώπιον του Finanzgericht του Αμβούργου ζητώντας να ακυρωθεί η πράξη περί της « εκ των υστέρων » εισπράξεως. Το Finanzgericht έκρινε ότι το κύρος της από 6 Μαΐου 1983 απόφασης της Επιτροπής ήταν αμφίβολο, καθόσον θεώρησε ότι εν προκειμένω συνέτρεχαν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου για να μην πραγματοποιηθεί η « εκ των υστέρων » είσπραξη. Επειδή η προσβαλλόμενη πράξη περί εισπράξεως στηριζόταν στην απόφαση της Επιτροπής, το Finanzgericht θεώρησε ότι μπορούσε να την ακυρώσει μόνον αν η ίδια η κοινοτική απόφαση ήταν άκυρη. Έτσι, το Finanzgericht αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα:

- « 1) Μπορεί το εθνικό δικαστήριο να προβεί στον έλεγχο του κύρους αποφάσεως που εξέδωσε η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1573/80 της Επιτροπής, της 20ής Ιουνίου 1980 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/020, σ. 243), σχετικής με τη μη “ εκ των υστέρων ” εισπραξη εισαγωγικών δασμών σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254), με την οποία απόφαση κρίνεται ότι δεν είναι δικαιολογημένο να μην πραγματοποιηθεί η “ εκ των υστέρων ” εισπραξη εισαγωγικών δασμών, και ενδεχομένως να αποφασίσει, στα πλαίσια διαδικασίας κατά της σχετικής πράξεως ότι, παρά την προαναφερθείσα αντίθετη απόφαση της Επιτροπής, πρέπει να μην πραγματοποιηθεί η “ εκ των υστέρων ” εισπραξη;
- 2) Στην περίπτωση που το εθνικό δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγξει το κύρος της απόφασης της Επιτροπής: είναι έγκυρη η απόφαση της Επιτροπής REC 3/83 της 6ης Μαΐου 1983;
- 3) Σε περίπτωση που το εθνικό δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει το κύρος της απόφασης της Επιτροπής: πρέπει το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι παρέχει διακριτική εξουσία λήψεως αποφάσεων, η οποία υπόκειται σε περιορισμένο έλεγχο του εθνικού δικαστηρίου μόνον όσον αφορά ελάττωμα περί την άσκησή της, που πρέπει ενδεχομένως να διασαφηνιστεί, χωρίς το δικαστήριο να έχει τη δυνατότητα ελέγχου του περιεχομένου της αποφάσεως, ή πρόκειται για εξουσιοδότηση για τη λήψη μέτρου επιεικείας, η νομιμότητα της οποίας υπόκειται από όλες τις απόψεις σε δικαστικό έλεγχο;
- 4) Στην περίπτωση κατά την οποία, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79, δεν επιτρέπεται η μη εισπραξη των δασμών: τα εμπορεύματα καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας, που μεταφέρονται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μέσω άλλου κράτους μέλους υπό καθεστώς (εξωτερικής) κοινοτικής διαμετακομίσεως, εμπίπτουν στο εσωτερικό γερμανικό εμπόριο κατά την έννοια του πρωτοκόλλου περί του εσωτερικού γερμανικού εμπορίου και των συναφών προβλημάτων, της 25ης Μαρτίου 1957, και συνεπώς, κατά την εισαγωγή των εμπορευμάτων αυτών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δεν πρέπει να καταβάλλονται ούτε δασμοί ούτε φόρος κύκλου εργασιών λόγω εισαγωγής, ή οι προαναφερόμενες επιβαρύνσεις πρέπει να εισπράττονται όπως και κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες και επομένως πρέπει να εισπράττονται, αφενός, οι κοινοτικοί δασμοί σύμφωνα με τις διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας και, αφετέρου, ο φόρος κύκλου εργασιών λόγω εισαγωγής σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2 της έκτης κοινοτικής οδηγίας περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών; »

- 10 Στην έκθεση για την επ’ ακροατηρίου συζήτηση εκτίθενται πληρέστερα τα περιστατικά και οι εφαρμοστέες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, καθώς και οι παρατηρή-

σεις που κατέθεσαν η Foto-Frost, το Hauptzollamt Lübeck-Ost, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 11 Με το πρώτο ερώτημα το Finanzgericht ερωτά αν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί το ίδιο ως προς την ακυρότητα αποφάσεως της Επιτροπής όπως της αποφάσεως της 6ης Μαΐου 1983. Διατυπώνει αμφιβολίες ως προς το κύρος της απόφασης αυτής διότι θεωρεί ότι εν προκειμένω συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 ώστε να είναι δυνατόν να μην πραγματοποιηθεί η « εκ των υστέρων » είσπραξη των δασμών. Ωστόσο όμως θεωρεί ότι, λόγω της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, όπως προκύπτει από το άρθρο 177 της Συνθήκης, μόνο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αναγνωρίζει την ακυρότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.
- 12 Πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 177 της Συνθήκης παρέχει στο Δικαστήριο την αρμοδιότητα να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις τόσο επί της ερμηνείας των Συνθηκών και των πράξεων των κοινοτικών οργάνων όσο και επί του κύρους των πράξεων αυτών. Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού ορίζεται ότι τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να παραπέμπουν τα ζητήματα αυτά στο Δικαστήριο και, στην τρίτη παράγραφο, ότι οφείλουν να το πράττουν, αν οι αποφάσεις τους δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου.
- 13 Παρέχοντας στα εθνικά δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου την ευχέρεια να υποβάλλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα επί της ερμηνείας ή επί του κύρους των κοινοτικών πράξεων, το άρθρο 177 δεν επέλυσε το ζήτημα της αρμοδιότητας των δικαστηρίων αυτών να αναγνωρίζουν την ακυρότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.
- 14 Τα δικαστήρια αυτά μπορούν να εξετάζουν το κύρος κοινοτικής πράξεως και, αν κρίνουν αβάσιμους τους λόγους ακυρώσεως που επικαλούνται ενώπιόν τους οι διάδικοι, να απορρίπτουν τους λόγους αυτούς αποφαινόμενα ότι η πράξη είναι καθ' όλα έγκυρη. Πράγματι, ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό, δεν θίγουν την υπόσταση της κοινοτικής πράξεως.

- 15 Αντίθετα, δεν έχουν την εξουσία να κηρύσσουν άκυρες τις πράξεις των κοινοτικών οργάνων. Πράγματι, όπως υπογραμμίστηκε με την απόφαση της 13ης Μαΐου 1981 (International Chemical Corporation, 66/80, Συλλογή 1981, σ. 1191), οι αρμοδιότητες που αναγνωρίζονται στο Δικαστήριο με το άρθρο 177 έχουν κυρίως ως σκοπό να εξασφαλίζουν την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από τα εθνικά δικαστήρια. Αυτή η απαίτηση ομοιομορφίας είναι ιδιαίτερα επιτακτική όταν αμφισβητείται το κύρος κοινοτικής πράξεως. Οι διαφορές μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών όσον αφορά το κύρος των κοινοτικών πράξεων θα ήταν ικανές να διακυβεύσουν την ίδια την ενότητα της κοινοτικής έννομης τάξης και να θίξουν τη θεμελιώδη αρχή της ασφάλειας του δικαίου.
- 16 Η αναγκαία συνοχή του συστήματος δικαστικής προστασίας το οποίο θεσπίστηκε με τη Συνθήκη επιβάλλει το ίδιο συμπέρασμα. Προέχει σχετικά να υπομνηστεί ότι η προδικαστική παραπομπή προς εκτίμηση του κύρους πράξεως συνιστά, όπως και η προσφυγή ακυρώσεως, τρόπο ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των κοινοτικών οργάνων. Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 23ης Απριλίου 1986 (Κόμμα Οικολόγων « Les Verts » κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 294/83, Συλλογή 1986, σ. 1339), « τόσο με τα άρθρα 173 και 184 αφενός, όσο και με το άρθρο 177 αφετέρου της Συνθήκης καθιερώνεται πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών, το οποίο αποσκοπεί να αναθέσει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων ».
- 17 Επειδή το άρθρο 173 παρέχει αποκλειστική αρμοδιότητα στο Δικαστήριο να ακυρώνει τις πράξεις των κοινοτικών οργάνων, η συνοχή του συστήματος επιβάλλει να επιφυλάσσεται επίσης στο Δικαστήριο η αρμοδιότητα για την αναγνώριση της ακυρότητας των πράξεων αυτών, σε περίπτωση που το ζήτημα αυτό τίθεται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου.
- 18 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το Δικαστήριο είναι το όργανο το πλέον κατάλληλο να αποφαινεται επί του κύρους των κοινοτικών πράξεων. Πράγματι, τα κοινοτικά όργανα για τις πράξεις των οποίων τίθεται ζήτημα κύρους έχουν το δικαίωμα, δυνάμει του άρθρου 20 του πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, να παρεμβαίνουν ενώπιον του Δικαστηρίου για να υπερασμύνονται του κύρους των πράξεων αυτών. Επιπλέον, το Δικαστήριο μπορεί, δυνάμει του άρθρου 21, δεύτερη παράγραφος, του ίδιου πρωτοκόλλου, να ζητήσει από τα κοινοτικά όργανα που δεν είναι διάδικοι όλες τις πληροφορίες τις οποίες θεωρεί αναγκαίες για τη δίκη.

- 19 Πρέπει να προστεθεί ότι ο κανόνας κατά τον οποίο τα εθνικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να αναγνωρίζουν τα ίδια την ακυρότητα των κοινοτικών πράξεων μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να επιδέχεται εξαιρέσεις στην περίπτωση διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, περίπτωση της οποίας πάντως δεν γίνεται μνεία στο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου.
- 20 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα εθνικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να αναγνωρίζουν τα ίδια την ακυρότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 21 Το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα υποβλήθηκαν για την περίπτωση κατά την οποία οι πράξεις για τις οποίες γίνεται λόγος υπόκεινται πράγματι σε δασμούς. Στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να αποφανθεί επί του κύρους της αποφάσεως της Επιτροπής, με το δεύτερο ερώτημα το Finazgericht ερωτά αν η απόφαση αυτή είναι έγκυρη.
- 22 Πρέπει να τονιστεί ότι η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 ορίζει τρεις σαφείς προϋποθέσεις για να μπορούν οι αρμόδιες αρχές να μην προβαίνουν στην « εκ των υστέρων » είσπραξη. Επομένως, πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι, εφόσον συντρέχουν όλες αυτές οι προϋποθέσεις, ο υπόχρεος έχει δικαίωμα να μην πραγματοποιηθεί η είσπραξη των δασμών.
- 23 Επιβάλλεται τώρα να εξεταστεί αν συντρέχουν εν προκειμένω οι τρεις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 5, παράγραφος 2 του κανονισμού 1697/79. Πράγματι, το Δικαστήριο μπορεί να ελέγχει τη συνδρομή των περιστατικών στα οποία βασίζεται η κοινοτική πράξη και τους νομικούς χαρακτηρισμούς που το κοινοτικό όργανο συνάγει από αυτά, όταν η ανακρίβειά τους προβάλλεται στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής προς εκτίμηση του κύρους της πράξης.
- 24 Η πρώτη προϋπόθεση που θέτει η προαναφερθείσα διάταξη είναι να μην έχουν εισπραχθεί οι δασμοί συνεπεία λάθους των ίδιων των αρμόδιων αρχών. Εν προκειμένω, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι οι ίδιες οι τελωνειακές αρχές δεν διέπραξαν κανένα σφάλμα, αλλ' ότι αρχικά περιορίστηκαν στο να δεχτούν ως ακριβείς τις δηλώσεις που περιλαμβάνονταν στη διασάφηση της Foto-Frost, όπως

είχαν τη δυνατότητα δυνάμει του άρθρου 10 της προαναφερθείσας οδηγίας 79/695/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Πράγματι, από την προαναφερθείσα διάταξη προκύπτει ότι, όταν οι δασμοί έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με τις μη επαληθευθείσες ενδείξεις της τελωνειακής δασαφήσεως, μπορεί να διενεργηθεί μεταγενέστερος έλεγχος της διασαφήσεως αυτής και διόρθωση του ποσού των καθορισθέντων δασμών. Εν προκειμένω, όπως αναγνώρισε η ίδια η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της και σε απάντηση σε ερώτηση του Δικαστηρίου, η τελωνειακή διασάφηση της Foto-Frost περιείχε όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εφαρμογή της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως και τα στοιχεία αυτά ήταν σωστά. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ο εκ των υστέρων έλεγχος στον οποίο προέβησαν οι γερμανικές τελωνειακές αρχές δεν αποκάλυψε κανένα νέο στοιχείο. Επομένως, οι δασμοί αυτοί δεν είχαν εισπραχθεί κατά την εισαγωγή των εμπορευμάτων λόγω σφάλματος των ίδιων των τελωνειακών αρχών κατά την αρχική εφαρμογή της οικείας κανονιστικής ρυθμίσεως.

25 Η δεύτερη προϋπόθεση είναι να έχει ενεργήσει καλόπιστα ο υπόχρεος προς καταβολή του δασμού, δηλαδή να μην μπορούσε να διαπιστώσει το σφάλμα που διέπραξαν οι τελωνειακές αρχές. Ως προς το θέμα αυτό πρέπει να υπομνηστεί ότι οι ειδικευμένοι δικαστές του Finanzgericht του Αμβούργου, με τη Διάταξή τους περί αναστολής εκτέλεσεως, της 22ας Σεπτεμβρίου 1983, έκριναν ότι ήταν πολύ αμφίβολο αν οφείλονταν δασμοί για εισαγωγές όπως εκείνες για τις οποίες γίνεται λόγος εν προκειμένω. Το Finanzgericht έκρινε ότι ήταν πιθανόν οι εισαγωγές αυτές να εμπίπτουν στο εσωτερικό γερμανικό εμπόριο και, ως εκ τούτου, να απαλλάσσονται από δασμούς δυνάμει του πρωτοκόλλου περί του εμπορίου αυτού. Ωστόσο, διαπίστωσε ότι η κατάσταση ήταν αβέβαιη τόσο ενόψει της νομολογίας του Δικαστηρίου όσο και ενόψει της εθνικής νομολογίας. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν μπορεί λογικά να θεωρηθεί ότι η Foto-Frost, εμπορική επιχείρηση, μπορούσε να διαπιστώσει το διαπραχθέν από τις τελωνειακές αρχές σφάλμα. Εξάλλου, υπήρχε ακόμη ένας λόγος για τον οποίο δεν μπορούσε να υποψιαστεί το σφάλμα, το γεγονός ότι ανάλογες πράξεις είχαν διενεργηθεί και προηγουμένως με δασμολογική απαλλαγή.

26 Η τρίτη προϋπόθεση είναι να έχει τηρήσει ο υπόχρεος προς καταβολή του δασμού όλες τις διατάξεις της ισχύουσας κανονιστικής ρύθμισης όσον αφορά την τελωνειακή διασάφηση. Επί του σημείου αυτού, προέχει η διαπίστωση ότι η ίδια η Επιτροπή, στην απάντησή της σε ερώτηση που της έθεσε το Δικαστήριο, δέχτηκε ότι, αντίθετα από ό,τι είχε αναφέρει στην από 6 Μαΐου 1983 απόφασή της, η Foto-Frost είχε συμπληρώσει ορθά την τελωνειακή της διασάφηση. Εξάλλου, από το φάκελο της υποθέσεως δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να επιτρέπει να υποτεθεί ότι τα πράγματα δεν συνέβησαν έτσι.

- 27 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι συνέτρεχαν εν προκειμένω όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Επομένως, η Foto-Frost είχε δικαίωμα να μην πραγματοποιηθεί η « εκ των υστέρων » εισπραξη των σχετικών δασμών.
- 28 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η απόφαση που αληθύνει στις 6 Μαΐου 1983 η Επιτροπή στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και με την οποία διαπίστωσε ότι σε συγκεκριμένη περίπτωση έπρεπε να εισπραχθούν « εκ των υστέρων » εισαγωγικοί δασμοί είναι άκυρη.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 29 Στην περίπτωση κατά την οποία το ίδιο το Finanzgericht θα είχε αρμοδιότητα να κηρύξει άκυρη την απόφαση της Επιτροπής, ερωτάται με το τρίτο ερώτημα αν η απόφαση εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής που το εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να ελέγξει παρά μόνον από την άποψη της καταχρήσεως εξουσίας (Ermessensfehler) ή αντίθετα εξαρτάται από μέτρο επιεικείας υποκείμενο σε πλήρη δικαστικό έλεγχο.
- 30 Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα, το τρίτο ερώτημα είναι χωρίς αντικείμενο.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 31 Το τέταρτο ερώτημα υποβλήθηκε για την περίπτωση κατά την οποία από τις απαντήσεις στα πρώτα ερωτήματα δεν θα προέκυπτε ότι η Foto-Frost έχει δικαίωμα να μην πραγματοποιηθεί η « εκ των υστέρων » εισπραξη των δασμών. Το Finanzgericht ερωτά τότε αν οι εν λόγω εισαγωγές εμπίπτουν στο εσωτερικό γερμανικό εμπόριο κατά την έννοια του πρωτοκόλλου περί του εμπορίου αυτού, πράγμα που θα συνεπαγόταν, κατά το δικαστήριο αυτό, ότι απαλλάσσονται από δασμούς.
- 32 Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, το τέταρτο ερώτημα είναι χωρίς αντικείμενο.

Επί των δικαστικών εξόδων

33

Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπόδιτος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Finanzgericht του Αμβούργου με Διάταξη της 29ης Αυγούστου 1985, αποφαινεται:

- 1) Τα εθνικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να αναγνωρίζουν τα ίδια την ακυρότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.
- 2) Η απόφαση που απηύθυνε στις 6 Μαΐου 1983 η Επιτροπή στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και με την οποία διαπίστωσε ότι σε συγκεκριμένη περίπτωση έπρεπε να εισπραχθούν « εκ των υστέρων » εισαγωγικοί δασμοί είναι άκυρη.

Mackenzie Stuart   Bosco   Moitinho de Almeida   Rodríguez Iglesias

Koormans   Everling   Bahlmann   Galmot   Joliet   O'Higgins   Schockweiler

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Οκτωβρίου 1987.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο προεδρεύων

G. Bosco

πρόεδρος τμήματος